

Datum
2016-02-29

Miljö- och energidepartementet
Attention: Gabor Szendrö

Remissvar avseende Strålsäkerhetsmyndighetens förslag till Miljö- och energidepartementet angående genomförande av Euratoms reviderade kärnsäkerhetsdirektiv (M2015/04091/Ke)

Svensk Energi har fått tillfälle att yttra sig över Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) förslag angående genomförande av Euratoms reviderade kärnsäkerhetsdirektiv (2014/87/Euratom) av den 8 juli 2014.

Genom regeringsbeslut från den 13 november 2014 gavs SSM uppdraget att utreda vilka författningsändringar på lag-, förordnings och föreskriftsnivå som är nödvändiga för Sveriges genomförande av Direktivet. SSM har i förslag daterat 2015-11-26 framfört förslag till ändringar i kärntekniklagen (1984:3), kärnteknikförordningen och föreskrifter i myndighetens författningssamling.

Sammanfattningsvis tycker Svensk Energi att de förslag till ändringar i kärntekniklagen, förordningar och föreskrifter som SSM lägger fram i sin rapport i huvudsak förefaller vara relevanta och korrekta. Vidare uppskattar Svensk Energi de samråd med branschen som har skett och noterar att många av de synpunkter som har framförts av oss har beaktats.

I samråd med våra medlemmar har vi dock noterat några frågor som förefaller vara problematiska och nedan vill vi framföra några synpunkter och kommentarer.

Lag och förordning

Det uppdaterade kärnsäkerhetsdirektivet tillkom främst som ett resultat av olyckan i Fukushima. De flesta av artiklarna i direktivet kretsar kring så kallade mjuka frågor som transparens, erfarenhetsåterföring, samarbete och granskning. Flera artiklar pekar tydligt på myndighetens arbete och organisation, medan ett fåtal av artiklarna adresserar kärnkraftverkens konstruktion, vilket var huvudorsaken till Fukushimaolyckan.

Förhinderande av radioaktivt utsläpp

I kärnsäkerhetsdirektivet fokuserar man på vikten av reaktorinneslutningens integritet och understryker att tillståndshavarna för nya reaktorer ska kunna påvisa att designen begränsar radioaktiva ämnen till reaktorinneslutningen vid

en olycka, och att små radioaktiva utsläpp utanför denna blir följderna om tryckavlastning måste ske.

Svensk Energi välkomnar en sådan skrivelse. Som en följd av olyckan i Harrisburg ställdes det krav som resulterade i säkerhetshöjande investeringar på samtliga svenska kärnkraftverk redan på 1980-talet. Den viktigaste åtgärden var installation av kontrollerad och filtrerad tryckavlastning av reaktorinneslutningarna, vilket signifikant ökar möjligheten att vidmakthålla deras integritet vid en härdsmlta och därmed skydda omgivningen från radioaktiva utsläpp.

Detta understryks även av SSM:s bedömning i december 2015 (SSM 2015-7742-1):

"SSM:s bedömning är att svenska kärnkraftverk står sig väl säkerhetsmässigt. Framförallt

visade stresstesterna att haverifiltren har stor säkerhetsmässig betydelse vid extrema

händelser."

Myndighetens insyn och granskning

I den föreslagna 14 b § i kärntekniklagen ska tillståndshavaren säkerställa att SSM får möjlighet till insyn i och granskning av hur tillståndshavaren tillgodoser krav på säkerhet vid uppförande av kärntekniska anläggningar, vid ombyggnation eller ändring av kärntekniska anläggningar och vid övrig kärnteknisk verksamhet då säkerhetsåtgärder utförs av entreprenörer och underleverantörer. Det framgår inte specifikt hur tillståndshavarna ska säkerställa detta när avtal redan har ingåtts med entreprenörer och underleverantörer. Här bör behovet av övergångsbestämmelser eller förtydligande övervägas, som innebär att dessa krav endast gäller när avtalsrelationen inleds efter ikraftträdandet av de nya lagändringarna.

Reglering av nya och befintliga anläggningar

En grundläggande fråga som industrin har påpekat vid tidigare tillfällen är nödvändigheten att göra skillnad mellan reglering för nybyggnation och för befintliga reaktorer, vilket även Direktivet gör. SSM har genom införandet av tillägget *"så långt som det är möjligt och rimligt"* i 10 § 1 punkten i den föreslagna lydelsen av kärntekniklagen tillgodosett den distinktionen. Svensk Energi vill poängtera att det är av synnerlig vikt att motsvarande avvägning görs även på föreskriftsnivå.

Föreskrifterna

Vad gäller SSM:s uppdaterade föreskrifter är det arbete som pågår inte bara ett resultat av införandet av det reviderade Direktivet. Som SSM skriver pågår en omfattande översyn av befintliga föreskrifter för att säkerställa att dessa blir mer enhetliga och heltäckande och att omvärldsförändringar beaktas, bl.a. Direktivet och det nya strålskyddsdirektivet (2013/59/Euratom).

Dessutom avses föreskrifterna utökas för att även täcka in byggnation av nya kärntekniska anläggningar.

Svensk Energi välkomnar i och för sig en samordning av krav och begrepp mellan den föreslagna lydelsen av kärntekniklagen och den kommande nya strålskyddslagen. Det är dock av stor vikt att varje förändring av regelverket leder till ett så stort säkerhetshöjande utfall som möjligt.

En speciell komplikation i de hittills föreslagna revideringarna av föreskrifterna är bytet av nomenklatur. Svensk kärnkraft har sedan många årtionden en väl etablerad och klar nomenklatur i säkerhetsarbetet, delvis reglerad i befintliga föreskrifter. Denna nomenklatur är vedertagen och används i all daglig kommunikation inom tillståndshavarnas organisationer, såväl skriftligt som muntligt, inte minst i kontrollrummen. Den används också i anläggningarnas styrande dokument såsom säkerhetsredovisningar (SAR), STF, instruktioner och annan dokumentation. Genom införandet av nya begrepp introduceras en risk för missförstånd och därmed en risk för negativ säkerhetspåverkan eftersom de nya begreppen kan leda till förväxling vid driften av kärnkraftreaktorerna. Utöver detta kan vissa anläggningsändringar eventuellt också behöva göras. Eftersom uppdateringen kommer att innebära ett omfattande arbete och stora kostnader hos tillståndshavarna, bör det analyseras om dessa kostnader kan få bättre motsvarande säkerhetsnytta.

Bosse Andersson
Vice VD
Svensk Energi

Inge Pierre
Ansvarig kärnkraftsfrågor
Svensk Energi

